

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНТРОЛЮ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ТА ФУНКЦІЙ КЕРІВНИКА ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ОРГАНУ ПОЛІЦІЇ

Юрій Миколайович КОНДРАЦЬКИЙ,

*здобувач Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Контроль управлінської діяльності відіграє життєво важливу роль у забезпеченні ефективності та дотриманні високих стандартів в будь-якій організації, а особливо в такій критично важливій інституції, як Національна поліція. Він виступає як засіб забезпечення відповідальності, дисципліни, і якості виконання завдань на всіх рівнях. В контексті поліцейської роботи контроль стає не лише способом перевірки виконання рутинних обов'язків, але й інструментом підвищення загальної безпеки громади та підтримання громадського порядку. Значення контролю в поліції можна простежити через його вплив на різні аспекти організаційної діяльності. По-перше, він гарантує, що дії поліції відповідають законодавчим нормам та етичним стандартам, що є фундаментальним для здобуття та підтримання довіри громадськості. Ефективний контроль допомагає виявити випадки зловживань чи корупції серед співробітників, що в свою чергу сприяє створенню справедливішої та більш компетентної поліційної сили. По-друге, контроль сприяє оптимізації ресурсів. Через регулярний аналіз виконання завдань та ефективності використання ресурсів керівництво може вчасно вносити корективи, забезпечуючи таким чином краще використання матеріальних, фінансових та людських ресурсів. Це, у свою чергу, дозволяє поліції більш ефективно реагувати на зміни у криміногенній обстановці та соціально-економічних умовах в країні. Крім того, система контролю в поліції сприяє професійному розвитку співробітників. Через встановлення чітких критеріїв оцінювання та регулярний зворотний зв'язок поліцейські отримують інформацію про свої сильні сторони та області для потенційного вдосконалення. Це стимулює їх до професійного зростання та підвищення кваліфікації, що є важливим для посилення загальної ефективності поліцейської роботи. Нарешті, контроль є невід'ємною частиною у підтриманні корпоративної культури, що базується на прозорості та відповідальності. Він допомагає забезпечити, що кожен співробітник розуміє свою роль у загальній місії організації та зобов'язаний діяти згідно з високими стандартами, встановленими поліцією.

Зазначимо, що в науковій площині трактування категорії «контроль» здійснюється з різних підходів. Так, на думку В.М. Гаращука, «контроль» це перевірка, а також спостереження з метою перевірки для протидії чомусь небажаному, виявлення, попередження та припинення протиправної поведінки з боку кого-небудь [1, с. 8]. В. Б. Авер'янов наголошує, що контроль полягає у спостереженні за відповідністю діяльності керованого об'єкта тим приписам, які він отримав від керуючого суб'єкта, та виконанням прийнятих рішень, він є конкретним самостійним видом роботи. Функція контролю у державному управлінні полягає в аналізі та співставленні фактичного стану в тій чи іншій галузі з вимогами, які поставлені перед ними, відхиленнями у виконанні поставлених завдань та причинах цих відхилень, а також оцінкою діяльності й доцільності саме такого шляху [2, с. 133]. І. С. Орехов під контролем, ро-

зуміє обов'язкову стадію чи елемент процесу управління, і водночас функцію діяльності суб'єкта, що його здійснює. При цьому метою проведення контролю може створювати структурні підрозділи відповідного функціонального призначення або покладати контрольні функції на лінійні (галузеві) структури [3, с. 15]. Трансформуючи наведені визначення на предмет нашого дослідження наголосимо, що, контроль в діяльності керівника територіального органу Національної поліції є життєво важливим для забезпечення законності, порядку та ефективної взаємодії з громадськістю. Правильно впроваджений та збалансований контроль підвищує довіру громадян до поліцейських, сприяє професійному зростанню співробітників і забезпечує високий рівень безпеки в суспільстві.

Контроль в діяльності територіального органу Національної поліції не просто забезпечує дотримання законів і регуляцій, але й сприяє розвитку інновацій, підтримує високі моральні стандарти, зміцнює довіру громадськості та покращує зв'язки з громадою. Все це разом формує надійну основу для ефективної та відповідальної поліцейської служби, здатної адекватно реагувати на виклики сучасності і забезпечувати безпеку та порядок в суспільстві.

Особливе місце в системі контролю займає кадрова політика, яка передбачає ретельний відбір, навчання та атестацію співробітників. Підтримання високих стандартів серед персоналу і регулярна оцінка їх компетентності та професійної діяльності є ключовим для забезпечення якості поліцейських служб. Посилення системи контролю в рамках керівництва територіальним органом Національної поліції включає інтеграцію новітніх технологій і методик, що сприяють підвищенню не тільки внутрішньої, а й зовнішньої ефективності організації. Наприклад, впровадження інтегрованих інформаційних систем дозволяє керівництву в режимі реального часу відслідковувати різні аспекти діяльності, від розподілу ресурсів до оперативних звітів про події на місцях. Це сприяє швидкому реагуванню на виклики і вирішенню кризових ситуацій з максимальною ефективністю. Ще одним суттєвим аспектом є використання мобільних додатків і програмного забезпечення для збору даних на місці події, що дозволяє поліцейським оперативно фіксувати інформацію, робити необхідні фотофіксації та надсилати дані в центральний відділ для подальшої обробки і аналізу. Такі технології забезпечують високу точність і об'єктивність інформації, що є критично важливим для правильного розслідування злочинів та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Контрольна діяльність також охоплює перевірку дотримання прав людини та основних свобод громадян. Спеціальні омбудсмени або незалежні контрольні органи можуть проводити періодичні аудити, спрямовані на виявлення будь-яких порушень цих прав. Це не тільки сприяє підвищенню довіри громадськості до поліції, але й гарантує, що влада залишається прозорою і відповідальною перед суспільством. Інший важливий елемент контролю – це забезпечення регулярної комунікації з громадськістю через громадські ради та зустрічі з мешканцями. Такі зустрічі дозволяють поліції отримувати зворотний зв'язок від громадян про їхні потреби та проблеми, а також інформувати їх про останні зміни в поліцейській діяльності і тим самим зміцнювати взаєморозуміння і підтримку. Значення розробки та впровадження кодексів поведінки та етичних стандартів не можна недооцінювати. Ці документи служать основою для повсякденної діяльності поліції і водночас є критеріями для оцінки їхньої роботи. Чіткі, добре сформульовані та широко розповсюджені правила поведін-

ки допомагають поліцейським краще розуміти свої обов'язки та відповідальність перед суспільством, а також зменшують можливості для прояву корупції та зловживань. Комплекс цих заходів формує сильну, динамічну та адаптивну систему контролю, яка спроможна забезпечити високий рівень виконання поліцейської служби, етичність діяльності та глибоке розуміння громадських потреб. Така система не тільки забезпечує відповідність діяльності поліції законодавчим вимогам, але й підвищує її загальну ефективність, допомагаючи формувати позитивне і довірче відношення з громадськістю. Виклики та обмеження, з якими стикається керівництво територіального органу Національної поліції у своїй контрольній діяльності, мають значний вплив на ефективність виконання службових обов'язків та взаємодію з громадськістю. Ці виклики можуть мати різноманітний характер, починаючи від внутрішньоорганізаційних питань і закінчуючи зовнішніми соціальними та політичними факторами. Одним з основних викликів є забезпечення балансу між необхідністю контролю та наданням достатньої автономії підлеглим. Занадто суворий контроль може призвести до зниження мотивації співробітників, обмеження їх творчого та інноваційного потенціалу. Це може в подальшому вплинути на ефективність роботи та зниження оперативності прийняття рішень. З іншого боку, недостатній контроль може спричинити розслаблення дисципліни, зростання випадків корупції та зловживань. Ще однією проблемою є обмежені ресурси. Поліція часто стикається з обмеженням бюджетних коштів, що може вплинути на здатність забезпечувати адекватний контроль. Наприклад, нестача фінансування може обмежувати можливості впровадження новітніх технологій, які могли б покращити моніторинг та аналітику, а також ускладнювати проведення регулярних навчань та професійного розвитку співробітників. Також великим викликом є забезпечення прозорості та відповідальності в діяльності поліції. Зростаючі вимоги суспільства щодо прозорості владних структур вимагають від поліції більш відкритого та доступного для перевірки контрольного процесу. Водночас, це може створити додатковий тиск на співробітників, підвищуючи ризик їх перевантаження та створення атмосфери постійного нагляду. Зовнішні політичні та соціальні чинники також вносять свої корективи. Зміни в законодавстві, політичні перестановки, соціальні рухи та зміна громадських настроїв можуть впливати на діяльність поліції та її методи контролю. Керівництву необхідно постійно адаптуватися до цих змін, що може вимагати реорганізації процесів та підходів. Продовжуючи розглядати виклики та обмеження в контексті керівництва територіальним органом Національної поліції, важливо зазначити, що внутрішні процедури контролю також можуть впливати на оперативність реагування на злочинність. З одного боку, ретельне документування та дотримання протоколів забезпечують легітимність поліцейських дій, з іншого боку, це може призводити до затримок у випадках, коли швидке реагування є критично важливим. Керівники поліції повинні знайти оптимальний баланс, що дозволяє поєднати контрольні процедури із необхідною оперативністю. Іншим значущим аспектом є питання інформаційної безпеки. У сучасному світі, де велика кількість оперативної інформації циркулює в цифровому форматі, забезпечення конфіденційності та захисту цих даних стає все більшою проблемою. Витоки інформації можуть не тільки підірвати розслідування, але й знизити громадську довіру до поліцейських органів. Крім того, існує проблема втоми від надмірного контролю серед співробітників. Якщо персонал відчуває, що кожен їхній крок перевіря-

ється і оцінюється, це може призвести до зниження моралі та відчуття постійного тиску. Таке навантаження може негативно вплинути на психологічний стан працівників, їхню продуктивність та бажання приймати самостійні рішення. Не менш важливою є і потреба в постійному оновленні знань та навичок поліцейських у відповідь на швидкі темпи зміни технологій та методів злочинності. Освітні та тренінгові програми повинні регулярно оновлюватися, щоб поліцейські могли ефективно користуватися сучасними інструментами та методами боротьби зі злочинністю. Однак, це також вимагає значних інвестицій, які можуть бути обмежені через фінансові обмеження. У зв'язку з цим, керівництво має також вирішувати, як ефективно розподіляти обмежені ресурси між потребами у підготовці, обладнанні та інших оперативних витратах. Це вимагає ретельного планування та стратегічного управління, щоб забезпечити максимальну віддачу від кожної інвестованої гривні.

Отже, відносини з приводу здійснення контролю з боку керівника Національної поліції за діяльністю підлеглих – це внутрішньоорганізаційні, управлінські відносини, які мають публічно-владний та системний характер, урегульовані адміністративними нормами та мають на меті забезпечити ефективність виконання поставлених перед органом чи підрозділом завдань із врахуванням наявного правового інструментарію.

Список використаних джерел:

1. Гаращук В. М Контроль та нагляд у державному управлінні : навч. посіб. Харків : Фоліо, 2012. 176 с.
2. Державне управління в Україні: Навчальний посібник / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. Київ : Юрінком Інтер, 1999. 266 с.
3. Орехова І. С. Державний контроль господарської діяльності: адміністративно-правові засади : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2009. 21 с.